

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

Democratic political culture of high school students In the area of Surat Thani municipality

ณัฐดนัย พย์ขพันธ์^{1*}

Natdanai Payakpun^{1*}

¹ อาจารย์, หลักสูตรรัฐศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

¹ Lecturer, Course in Political Science, Faculty of Humanities and Social Sciences, Suratthani Rajabhat University

*Corresponding author, E-mail: natdanai.now@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามปลายปิดเป็นเครื่องมือในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีจำนวน 400 กลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยภาพรวมและแต่ละด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) โดยด้านนักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด คือ การมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ ($\bar{X} = 4.76$) การยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล ($\bar{X} = 4.76$) การไม่มิจิตใจแบบเผด็จการ ($\bar{X} = 4.73$) การเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.73$) การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.72$) การมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{X} = 4.70$) การวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปได้ทางสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.68$) และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและปกครอง ($\bar{X} = 3.45$)

คำสำคัญ: วัฒนธรรมทางการเมือง, ประชาธิปไตย, นักเรียน

Abstract

This academic article aims to study the level of democratic political culture of high school students in Surat Thani Municipality. Using quantitative research methods The closed-ended questionnaire was used as a research tool. The sample consisted of 400 students in high school in Surat Thani Municipality. The results of the research were as follows: Overall democratic political culture of high school students and each aspect was at the highest level ($\bar{X} = 4.73$) On the student side, the most agreed upon were optimism, trust for fellow human beings ($\bar{X} = 4.76$), adherence to and trusting of the importance and dignity of the person ($\bar{X} = 4.76$), the absence of a dictatorial mind ($\bar{X} = 4.73$), respect for the rule of democracy ($\bar{X} = 4.73$) Having confidence in democracy ($\bar{X} = 4.72$), self-confidence and self-confidence ($\bar{X} = 4.70$) Rational and constructive ($\bar{X} = 4.68$) and least involvement in political and administrative activities ($\bar{X} = 3.45$)

Keywords: Political culture, Democracy, Student

บทนำ

นับแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขใน พ.ศ.2475 ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดและปลูกฝังแนวคิด ค่านิยมเกี่ยวกับระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยมาอย่างต่อเนื่อง สังเกตได้จากแบบเรียนวิชาต่าง ๆ นับแต่อดีตถึงปัจจุบัน เช่น ภาษาไทยหรือสังคมศึกษา จะมีการแฝงแนวคิดเกี่ยวกับความเท่าเทียม สิทธิ และเสรีภาพอยู่เสมอ เพื่อให้เยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นต่าง ๆ ได้ซึมซับแนวคิดนี้อย่างต่อเนื่อง แม้ว่าการเมืองไทยจะต้องเผชิญกับบททดสอบอย่างต่อเนื่องแต่ก็สามารถผ่านสถานการณ์อันเลวร้ายที่อาจ สุ่มเสี่ยงต่อการสูญเสียแนวคิดประชาธิปไตยมาได้เสมอ ส่วนหนึ่งนั้นเป็นเพราะวัฒนธรรมทางการเมือง แบบประชาธิปไตยที่ประชาชนไทยเชื่อมั่นและยึดถือ การขัดเกลาจากสถาบันการศึกษาด้านวัฒนธรรมทาง การเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อมนั้นส่งผลโดยตรงต่อทัศนคติ ความเชื่อและพฤติกรรมของผู้เรียน ดังจะ เห็นได้จากการพยายามมีบทบาทหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มนักเรียนนักศึกษา อยู่เสมอ

ผู้วิจัยพบว่าปรากฏการณ์ความขัดแย้งทางสังคมและการเมืองที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ส่งผลอย่างยิ่งต่อประชาชนทุกกลุ่ม และนักเรียนในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีที่อยู่ใน กระบวนการเรียนรู้เพื่อเติบโตขึ้นเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของสังคมก็อยู่ในผู้ได้รับผลกระทบนั้นด้วย ความ ขัดแย้งและความรุนแรงทางการเมือง การปิดกั้นเสรีภาพในการคิดและแสดงความคิดเห็นที่เกิดขึ้นในโลกแห่ง ความจริงนั้นส่งผลต่อความคิดและอุดมการณ์ของนักเรียนที่เชื่อมั่นในหลักเสรีภาพ ความเสมอภาคและ ความยุติธรรม ความบิดเบี้ยวของระบบสังคมการเมืองที่รุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่องนำไปสู่การตั้งคำถามทาง

การเมืองเพื่อแสวงหาคำตอบอันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคม และสิ่งนี้เองที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองของนักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านสื่อต่าง ๆ การประดิษฐ์วาทกรรมหรือแสดงสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง การตั้งประเด็นทางการเมืองในสื่อประเภทต่าง ๆ

จากปรากฏการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่องในสถานศึกษาส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี เพื่อเปรียบเทียบระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อหาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทความวิชาการเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อันนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีให้สูงมากยิ่งขึ้น

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

โครงการวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี เป็นโครงการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามในการดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัย จากการศึกษาเอกสาร พบทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการวิจัยดังนี้

วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย

Almond, A. Gabriel และ Verba, Sidney (1965) (อ้างถึงใน ศรายุทธ นกใหญ่, 2558ก) ได้เสนอลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไว้ว่า วัฒนธรรมที่สอดคล้องกับประชาธิปไตย นอกจากจะมีลักษณะของการมีส่วนร่วม (Participant Political Culture) สูงแล้ว ยังต้องมีความผสมกลมกลืนในสังคมนระหว่างกลุ่มที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างและธำรงไว้ ซึ่งดุลยภาพของพลังและกลไกทางการเมืองประชาธิปไตยที่สำคัญที่สุด ประชาชนส่วนใหญ่มีความสำนึกในความสามารถทางการเมืองของตน กล่าวคือ เชื่อว่าตนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และจะพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระตือรือร้น และตามช่องทางที่เหมาะสมซึ่งลักษณะที่เรียกว่า “Civic Culture” ถือว่าเป็นส่วนผสมของทัศนคติ ความเชื่อ 2 อย่างควบคู่กันไป คือ การเคารพเชื่อฟังยอมรับในอำนาจอย่างหนึ่งและความเป็นอิสระอย่างมั่นคงอีกอย่างหนึ่ง

วัฒนธรรมประชาธิปไตยเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมที่มีแบบแผนเป็นลักษณะเฉพาะตน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน (Daniel Wit, 1953, อ้างถึงใน ศราวุธ นกใหญ่, 2558ข) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมประชาธิปไตยว่า ประกอบด้วย

1. การมีทัศนคติที่ดีที่แต่ละคนมีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ซึ่งเป็นการมองโลกในแง่ดี โดยมีพื้นฐานจากความเชื่อที่ว่า มนุษย์สามารถเอาชนะสิ่งแวดล้อมได้ และเอาชนะความสามารถสนองตอบความต้องการของแต่ละคนได้

2. การมีทัศนคติที่ว่า รัฐบาลเป็นเครื่องมือของสังคม กล่าวคือ รัฐบาลสามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละคนได้ การเมืองจึงเป็นสิ่งจำเป็นมิใช่สิ่งสกปรกรวมทั้งยังเป็นเรื่องของประชาชนโดยตรงอีกด้วย

3. การมีความเชื่อที่ว่า สิทธิและเสรีภาพเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ติดมาพร้อม ๆ กับความเป็นมนุษย์ ความคิดเห็นของแต่ละคนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

4. การมีทัศนคติที่ว่า ประชาชนสามารถล้มล้างรัฐบาลได้ ถ้ารัฐบาลกระทำตนเป็นนายของประชาชน และไม่ทำตามความประสงค์ของมวลชน

ชยอนันต์ สมุทรวณิช (2517) ได้อธิบายผู้ที่มีบุคลิกภาพที่เป็นประชาธิปไตยนั้นได้แก่

1. มีความคิดเห็นเป็นของตนเองไม่นิยมการตามความคิดเห็นของผู้อื่น เว้นเสียแต่ว่าจะถูกชักจูงให้คล้อยตาม

2. เป็นคนที่ปรับตัวให้เข้ากับสภาพการใหม่ ๆ ได้ง่าย

3. มีความรับผิดชอบ พร้อมทั้งจะรับผิดชอบในสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป

4. ไม่มีอคติต่อศาสนาอื่น หรือดูถูกเหยียดหยามชนชาติอื่น

5. คิดถึงบุคคลอื่นในฐานะที่เขาเป็นตัวของเขาเอง ไม่ใช่ไปจัดประเภทให้เขา เช่น ไม่ไปเรียกเขาว่า “หัวรุนแรง” หรือ “พวกฝ่ายซ้าย”

6. มองโลกในแง่ดีอยู่เสมอ มีศรัทธาและความหวังต่อชีวิต

7. ไม่ยอมก้มหัวให้กับผู้ยิ่งใหญ่ง่าย ๆ แม้ว่าจะยอมรับอำนาจ แต่อำนาจนั้นต้องมีเหตุผลหรือมีความชอบธรรม

(กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2536) และ (พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, 2539) ได้อธิบายถึงบุคลิกภาพของผู้ที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย ดังนี้

1. ความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ มีความต้องการให้มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เห็นด้วยกับการปกครองแบบนี้ว่าเป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชน และมีความเคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เช่น ใช้วิธีการตัดสินปัญหาด้วยเสียงข้างมาก โดยมีข้อผูกพันให้ทุกฝ่ายปฏิบัติตาม ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิของฝ่ายที่มีเสียงข้างน้อย ตลอดทั้งการปฏิบัติต่อกันอย่างยุติธรรมตามกฎหมาย

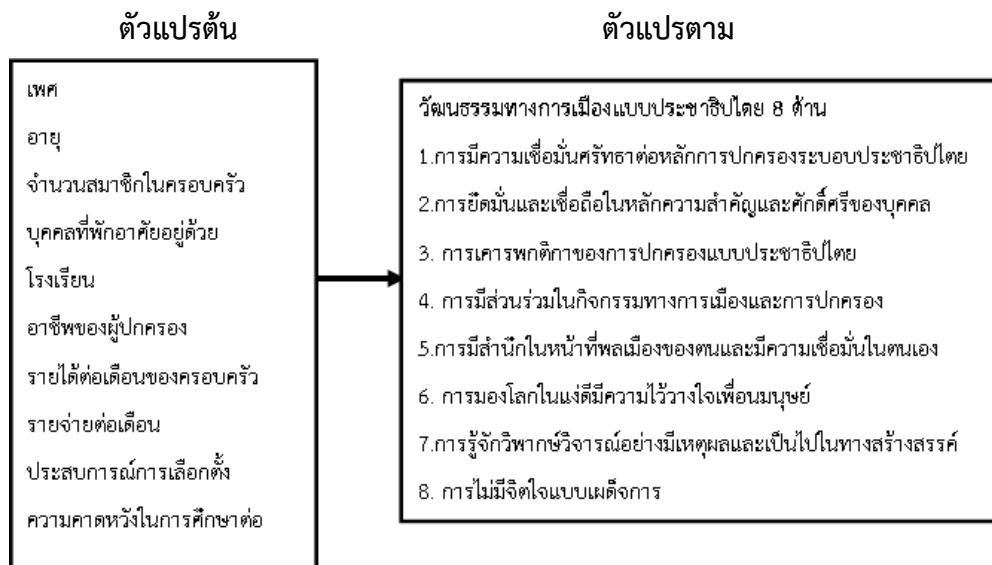
2. มีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์และการมองโลกในแง่ดี กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีทัศนคติและมองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ และมีความเชื่อมั่นในตัวเจ้าหน้าที่และสถาบันของทางราชการ สิ่งนี้นับว่าเป็นความจำเป็นต่อความสำเร็จของการปกครองระบบประชาธิปไตยอยู่ไม่น้อยเพราะการเมืองเป็นเรื่องของความร่วมมือร่วมใจกันและไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จของการดำเนินงานของสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ ได้ ประชาชนจะต้องเชื่อมั่นและศรัทธาว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยจะช่วยแก้ปัญหาและภาวะวิกฤติต่าง ๆ ของสังคมได้ดีกว่าระบบการปกครองอื่นๆ ต้องมีความเชื่อมั่นว่ามนุษย์สามารถปกครองตนเองได้

3. มีความเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีและความเสมอภาค กล่าวคือ ต้องมีความเชื่อและยึดมั่นในคุณค่าและศักดิ์ศรีของบุคคล มีความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้อื่น และความเสมอภาคของมนุษย์รวมทั้งรู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นทั้งในการพูด การเขียน การแสดงความคิดเห็น และการแสดงออกอื่น ๆ แม้ว่าสิ่งนั้นจะขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนก็ตามคนที่มีความตั้งใจเป็นประชาธิปไตยจะต้องมีความอดกลั้นต่อความหลากหลายในพฤติกรรมผู้อื่น トラบใดที่บุคคลนั้นยังไม่ละเมิดศีลธรรมและเสรีภาพของผู้อื่น

4. ต้องเป็นผู้ที่มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตน และมีความเชื่อมั่นในตัวเองอาทิ มีการปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ดี ได้แก่ การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีความเชื่อมั่นอยู่เสมอว่าจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หรือกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยเหตุความสำคัญของการปฏิบัติเช่นนั้นว่า เป็นประโยชน์ต่อสังคม รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎหมาย การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และการเสียภาษี เป็นต้น

5. ต้องรู้จักการแสดงความคิดเห็น การแสดงออกซึ่งรวมทั้งต้องรู้จักการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และในทางสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการใช้อำนาจของข้าราชการและผู้มีอำนาจทางการเมืองอยู่เสมอ โดยการตรวจสอบคัดค้าน และเหนี่ยวรั้งมิฉะนั้นอาจนำความหายนะมาสู่สังคมได้

6. จะต้องเป็นผู้ที่ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ กล่าวคือ ในสังคมใดหากคนส่วนใหญ่มีจิตใจดังกล่าว ก็เป็นการยากที่จะทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ประสบความสำเร็จลงได้ ผู้ที่มีจิตใจแบบเผด็จการนั้น คือ ผู้ที่มอบความรับผิดชอบในทุกสิ่งทุกอย่างไว้กับผู้นำ ชอบการใช้อำนาจเด็ดขาด การอ่อนน้อมยอมจำนนต่อผู้มีอำนาจโดยปราศจากการโต้แย้ง หรือวิพากษ์วิจารณ์ ฯลฯ นิยมระบบเจ้าขุนมูลนาย การไม่ยอมรับความเสมอภาคของบุคคล การไม่ยอมรับความแตกต่างของผู้อื่นในการใช้สิทธิเสรีภาพของเขา และการยึดมั่นในค่านิยมแบบเดิมรวมทั้งการมีความคิดอ่านที่ตรงข้ามกับการมีจิตใจแบบประชาธิปไตย ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้กลุ่มประชากร คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีทั้งหมด 24,518 คน คณะผู้วิจัยจึงใช้วิธีการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตร Taro Yamane (1973 : 887, อ้างถึงใน ชีรวิทย์ เอกะกุล, 2550) โดยกำหนดให้มีค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 สามารถคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตร ต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1+(N)(e)^2}$$

n = ขนาดตัวอย่าง (Sample Size)

N = จำนวนประชากร (Population)

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิด (error)

หมายเหตุ กำหนดค่า e ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95

$$\begin{aligned}
 \text{วิธีการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง} &= \frac{245189}{1 + 245189(0.05)^2} \\
 &= \frac{245189}{613.9725000000001} \\
 n &= 399.348 \sim 400 \text{ ตัวอย่าง}
 \end{aligned}$$

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การศึกษาค้างนี้ คณะผู้ศึกษาได้ทำการจัดแบ่งเครื่องมือในการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ: ทำรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุราษฎร์ธานี รายงานการประชุมประจำปีของโรงเรียนในพื้นที่เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี และข้อมูลออนไลน์ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการจัดทำกรอบแนวคิดในการศึกษา

2. การรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ: ทำการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยใช้แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการสำรวจ

ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย โรงเรียน อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ต่อเดือนของครอบครัว รายจ่ายต่อเดือน ประสบการณ์การเลือกตั้งและความคาดหวังในการศึกษาต่อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จำนวน 29 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เห็นด้วยปานกลาง ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) และวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เกณฑ์การแปลความหมาย โดยแบ่งระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดังต่อไปนี้

1.00 – 1.80	แปลความว่า	ไม่เห็นด้วย
1.81 – 2.60	แปลความว่า	เห็นด้วยน้อย
2.61 – 3.40	แปลความว่า	เห็นด้วยปานกลาง
3.41 – 4.20	แปลความว่า	เห็นด้วยมาก
4.21 – 5.00	แปลความว่า	เห็นด้วยมากที่สุด

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 74.8 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 16 - 17 ปี จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 55.3 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 - 5 คน จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับพ่อแม่ จำนวน 299 คน คิดร้อยละ 74.8 ส่วนใหญ่ศึกษาที่ โรงเรียนสุราษฎร์ธานีพิทยา จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 อาชีพของผู้ปกครองส่วนใหญ่ คือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 รายได้ของครอบครัว ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 รายจ่ายต่อเดือนระหว่าง 2,5001 – 5,000 บาท จำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 78.0 นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามเคยเลือกตั้ง จำนวน 390 คน คิดเป็นร้อยละ 97.5 และที่ไม่เคยเลือกตั้ง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความคาดหวังในการศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0

ตารางที่ 1 : วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ประเด็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้านต่าง ๆ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
1. ด้านการมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย	4.72	0.50	มากที่สุด
2. ด้านการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล	4.76	0.457	มากที่สุด
3. ด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย	4.73	0.440	มากที่สุด
4. ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและปกครอง	3.45	0.949	ปานกลาง
5. ด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.70	0.470	มากที่สุด
6. ด้านการมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์	4.76	0.451	มากที่สุด
7. ด้านการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปได้ทางสร้างสรรค์	4.68	0.489	มากที่สุด
8. ด้านการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ	4.73	0.426	มากที่สุด
รวม	4.73	0.402	มากที่สุด

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยภาพรวมและแต่ละด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยด้านนักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด คือ การมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.451) และการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.457) รองลงมา คือ การไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.426) การเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.440) การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.50) การมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.470) การวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปได้ทางสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.489) และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและปกครอง ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.949)

อภิปรายผลการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี” ผู้วิจัยอภิปรายผลการศึกษาดังนี้ โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ของกิตติพงษ์ พิพิธกุล พิรพล ไทยทอง และพระมหาปรัชญ์ อัดถาพ (2560) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับสูง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย พบว่า ด้านทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และด้านความเข้าใจต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.650 และ 0.539 ตามลำดับ และตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ได้แก่ทัศนคติแบบประชาธิปไตยความเข้าใจต่อระบอบประชาธิปไตย และด้านพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูป คะแนนดิบ (b) เท่ากับ 0.601, 0.041 และ 0.105 ตามลำดับ ตัวพยากรณ์คะแนนมาตรฐาน (B) เท่ากับ 0.457, 0.278 และ 0.103 ตามลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.660 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) เท่ากับ 0.435 และมีอำนาจในการพยากรณ์ได้ ร้อยละ 43.50

สำหรับการอภิปรายผลเป็นด้านต่าง ๆ สามารถอภิปรายได้ดังต่อไปนี้ ด้านการมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล ด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย ด้านการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปได้ทางสร้างสรรค์อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิตย์ ชูชัย (2556) เรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยรวม รายด้านบวก อยู่ในระดับมาก

(\bar{X} = 4.07) โดยรวมรายด้านลอบอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.78) โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ รายด้านบวก มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย (\bar{X} = 4.40) มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตน และมีความเชื่อมั่นในตนเอง (\bar{X} = 4.12) และวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปได้ในทางสร้างสรรค์ (\bar{X} = 4.05)

ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและปกครอง ด้านการมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ และด้านการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ สอดคล้องกับงานวิจัยของสำราญ ทองสิงห์คลี (2555) ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของพนักงานส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า (1) พนักงานส่วนตำบลมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยยึดมั่นและเชื่อถือในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล เคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง เป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเองมองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ

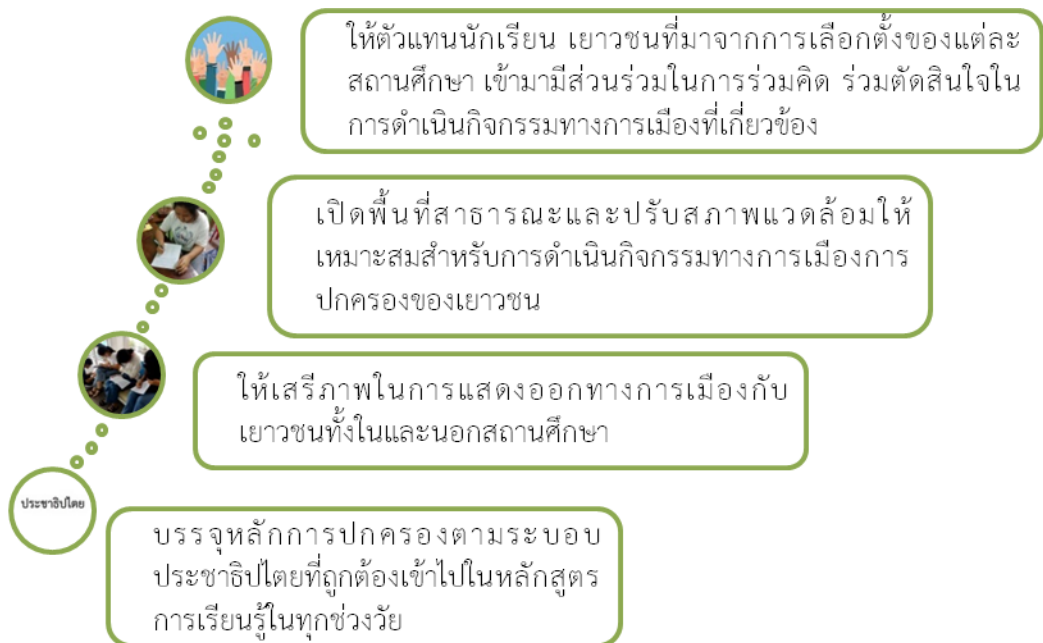
ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมากที่สุด แต่กลับพบว่ายังมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในพื้นที่เทศบาลนครสุราษฎร์ธานีด้วยการเข้าร่วมชุมชนเพื่อแสดงความไม่พอใจการบริหารงานของรัฐบาล หรือการร่วมรณรงค์ทางการเมืองโดยใช้สัญลักษณ์ของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่ตนสนับสนุนไม่มากนัก อันเนื่องมาจากบริบททางสังคม การเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่มีความขัดแย้งทางความคิดอย่างรุนแรง การแสดงออกทางการเมืองของนักเรียนจึงเป็นการแลกเปลี่ยน พูดคุยกับเพื่อนหรือผู้อื่นทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านเครือข่ายการสื่อสารออนไลน์มากกว่า ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย (ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2543) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมทางสังคมของไทยเป็นแบบอำนาจนิยม การปกครองจะใช้อำนาจบังคับให้ปฏิบัติตามมากกว่าการใช้หลักการและเหตุผลหรือการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งวัฒนธรรมทางสังคมไทยที่เป็นแบบอำนาจนิยมนี้ส่งผลโดยตรงต่อการแสดงออกทางการเมืองของนักเรียนที่ต้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองในพื้นที่เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี นักเรียนจึงจำเป็นต้องปกป้องตนเองจากการคุกคามจากผู้เห็นต่างทางการเมืองด้วยการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเฉพาะกลุ่มของตนเองและไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในพื้นที่มากนัก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ดังนี้

1. บรรจุหลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องเข้าไปในหลักสูตรการเรียนรู้อันทุเรศในช่วงวัย เพื่อบ่มเพาะจิตใจของเยาวชนให้ห่างไกลจากความเป็นเผด็จการ

2. ให้เสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองกับเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อันจะนำมาซึ่งการตระหนักถึงความสำคัญของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย
3. ควรเปิดพื้นที่สาธารณะและปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมสำหรับการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองการปกครองของเยาวชนในพื้นที่
4. ให้ตัวแทนนักเรียน เยาวชนที่มาจากการเลือกตั้งของแต่ละสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนหรือเยาวชน สามารถนำเสนอแบบรูปภาพได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ 2 แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2536). *คู่มือการบริการประชาชน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- กิตติพงษ์ พิพิธกุล พีรพล ไทยทอง และพระมหาปรัชญ์ อุตถาพ. (2560). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(2), 647-657.
- ชัยอนันต์ สมุทรวาณิช . (2517). *อุดมการณ์ทางการเมือง*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย.
- ทินพันธุ์ นาคะตะ. (2543). *ประชาธิปไตยไทย*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสหายบล็อกและการพิมพ์
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. (2539). ขอนแก่นวันนี้ไม่เหมือนวันวาน. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*, 14(2), 1-23.

ศรายุทธ นกใหญ่. (2558ก). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขกาญจนาภิเษก. วิทยานิพนธ์ ปร.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

_____. (2558ข). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขกาญจนาภิเษก. วิทยานิพนธ์ ปร.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำราญ ทองสิงห์คลี. (2555). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของพนักงานส่วนตำบลอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

อาทิตย ชูชัย. (2556). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ร.ม.(การเมืองการปกครอง). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.